

Blomstrende læ for vinden

En åben terrasse er dejlig, når det er varmt, og du gerne vil nyde solen. Men hvis det blæser, kan det være rart med læ. Et læhegn vil dog kun beskytte en del af tiden, da vindretningen skifter. Derfor er en fleksibel løsning praktisk. Se her, hvordan du laver plantekasser på hjul, der er nemme at flytte.

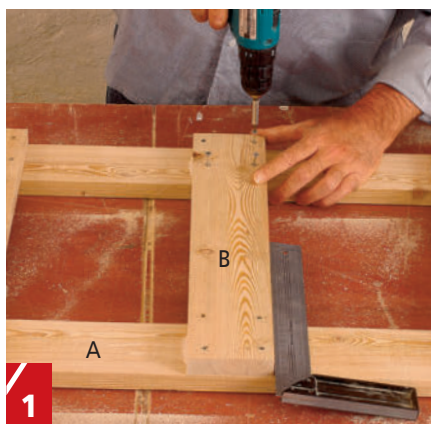
Med hjul under plantekasserne kan du nemt flytte rundt på dem, alt efter fra hvilken retning vinden blæser. Eller du kan vælge at sprede dem som her og bare bruge plantekasserne som dekoration. Kasserne her er henholdsvis 165 og 145 cm høje.

Sådan bygger du plantekassen

Plantekassen skal du bygge ud fra størrelsen på en murerbalje. Sådan en skal nemlig være inde i trækassen, så du har en ordentlig beholder at plante i.

Her bruges en 90 liters murerbalje med målene 27,5 x 42 x 72 cm. Du kan også bruge mindre baljer på fx 65 liter, men det er vigtigt, at kasserne har en vis vægt, så de ikke vælter, hvis der kommer et kraftigt vindstød.

Når du måler baljen, skal du gøre det lige under og inden for dens øverste kant. Så sikrer du, at baljens kant støtter på kassens top, når du sætter den på plads i trækassen. Træet kommer ikke i forbindelse med jorden, og på den måde forlænger du kassens levetid.

1 Du skal først lave kassens bund. Den fremstilles af 25 x 100 mm lærketræ (A og B). Brædderne samler du til en ramme ved hjælp af PU-lim og 4 x 40 mm rustfri skruer.

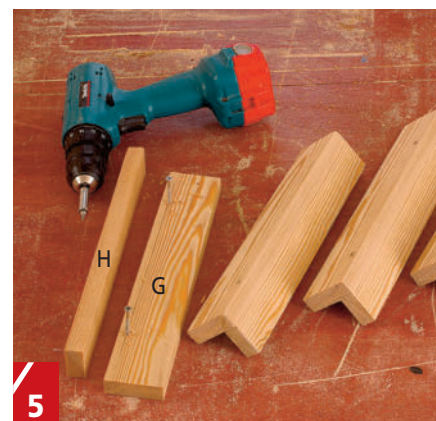
2 Så monterer du kassens sider. Start med de nederste brædder hele vejen rundt. De består af 25 x 125 mm lærk (C og D). De nederste brædder fastgør du til bunden med 4 x 40 mm rustfri skruer. Husk, at bræddernes not (rillen) skal vende nedad.

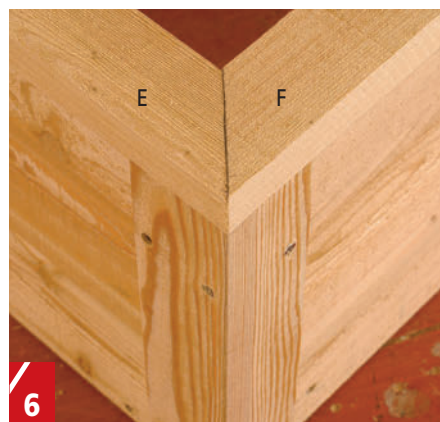
3 Saml de resterende sidebrædder i fer og not. Brædderne i de lange sider (C) har samme længde som bunden, mens de korte stykker (D) er bræddernes tykkelse længere end bundens mål. Sav feren på de øverste brædder af med en stik- eller håndrundsav.

4 I hjørnerne samler du kassen med en 4 x 60 mm skrue i midten af hvert bræt. Det holder hjørnet samlet, men forhindrer ikke, at brædderne kan trækkes ud af fer og not. Derfor er det nødvendigt med en hjørneliste.

5 Lav hjørnelisterne (G og H) af 15 x 100 mm lærk, der flækkes til to lister på 55 og 40 mm. De skal være 30 cm lange. Saml listerne med PU-lim og tre 4 x 40 mm skruer, så du får fire 90 graders hjørnelister.

6 Fastgør tre af hjørnelisterne med 4 x 40 mm skruer. Den sidste hjørneliste gør du fast, når espalieret er på plads. Kantlisterne (E og F) skæres på 45 grader. Placer dem, så de stikker 25 mm ud over kassens udvendige sider.

7 Sæt hjul på kassen. Her er brugt 75 mm transporthjul med monteringsplade. Hjulenenes totale højde er 100 mm. Du kan anvende fire drejbare hjul eller to faste og to drejbare hjul med lås – det er en smule billigere.

TIPS

Vælg hjul med omhu

Når du vælger hjul til plantekasserne, er det vigtigt, at det er transporthjul, som kan bære min. 25 kg pr. hjul. Vær også opmærksom på prisen. De hjul, vi bruger her, koster 100 kroner pr. stk. Vi har senere fundet ud af, at du i Ikea kan få tilsvarende hjul med en maks. belastning pr. hjul på 55 kg til 59 kroner for 2 stk. (Rill hedder de). Så der er mange penge at spare på hjul til fire kasser.

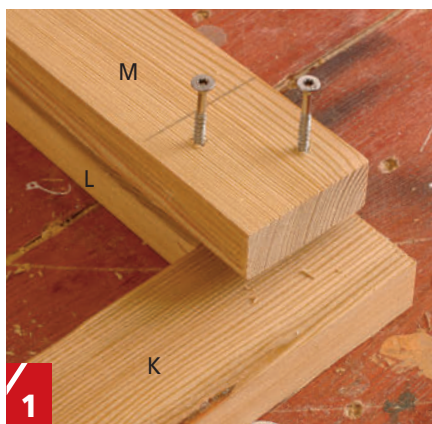
Espalieret samles ... ►

Sådan laver du espalierrammen

Det er op til dig, hvor højt espalieret skal være, men du skal huske, at jo højere det er, jo mere følsomt vil det være over for kraftige vindstød.

Højden ændrer du ved at gøre listerne K kortere eller længere og så tilpasse listerne N og P. Espalierrammen på tegningen har en højde på 165 cm, når den er monteret på plantekassen.

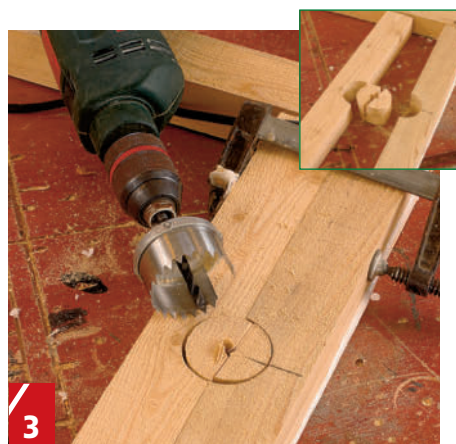
Rammen skal du tilpasse i bredden, så den går stramt ind over plantekassens sider. De vandrette dele af rammen består af to 25 x 50 mm lister i lærketræ. Du kan også bruge 50 x 50 mm massivt lærketræ. Husk at placere den nederste vandrette del af rammen højt nok til, at baljen kan sættes på plads – her 20 cm.

Listerne K og M samler du til en vinkelret ramme. Du skal bruge både PU-lim og 4 x 40 mm rustfri skruer.

Tilpas listerne L, så de går stramt mod listerne K. Brug rigeligt PU-lim, og sæt listerne i pres med tvinger med ca. 25 cm's afstand. Gør det samme med listerne M og P. Lad limen tørre i min. en time. Fjern så overskydende lim med slibepapir og excentersliber.

Skær et hak på indersiden af rammens "ben". Det er nødvendigt, for at den kan gå ind over kassens kantlister. Du kan fx spænde et stykke hjælpeliste fast til rammen og save et hul med en hulsav. Har du ikke sådan en, kan en stiksav også klare opgaven.

Gør espalierrammen fast til kassens sider med 4 x 60 mm skruer. Hvis du laver flere kasser, er det en fordel at fastgøre rammen lidt forskudt fra midten. Så kan du nemlig stille kasserne side om side. Sæt den sidste hjørneliste fast, når espalieret er på plads.

Sæt "klatretråd" i espalierrammen, fx 4 mm nylonforhudet wire. Du fastgør den i små øskner, som du placerer med præcis indbyrdes afstand på rammens inderside. Wirene spændes op diagonalt og gøres fast i wirelåse. Giv til sidst træet lærketræsolie.

Et solidt materiale

Alle kassernes dele er fremstillet af lærketræ, der er savet til i byggemarkedet. Lærketræ er et meget solidt materiale. Men hvis det står udenfor hele tiden og bliver udsat for fugtig jord, kan træet sagtens tage skade. Derfor er det en god idé at behandle de færdige kasser med lærketræsolie eller træbeskyttelse – det forlænger kassernes levetid. Vælger du træbeskyttelse, har du mulighed for at male kasserne i en bestemt farve.

Du kan sagtens bygge plantekasserne i træ, der er billigere end lærk, fx trykimprægneret træ. Det kan du overveje, hvis du alligevel vil give kasserne en heldækkende træbeskyttelse.

Kasserne har fået lærketræsolie, så de holder længere. For selv om lærketræ er et solidt materiale, vil det som alt andet træ tage skade af permanent fugt.

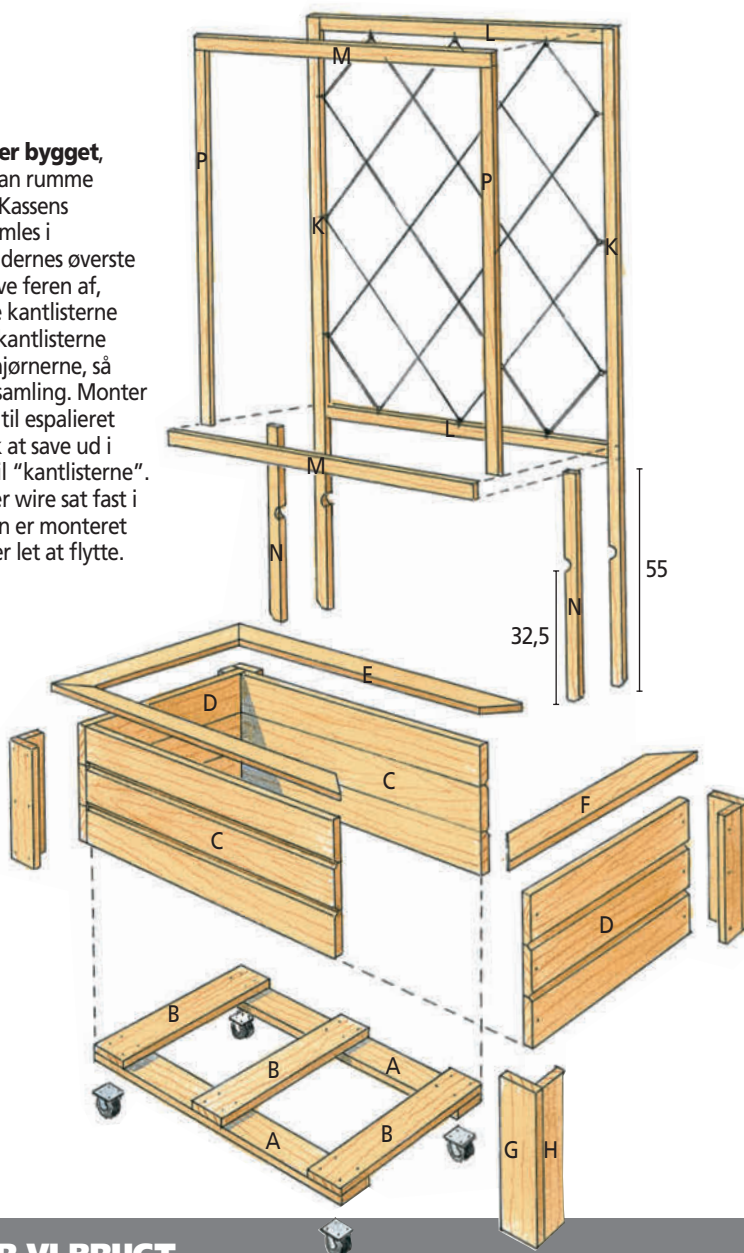
TIPS

Alternativt fletmønster

Hvis du placerer de små øskner anderledes i rammen, kan du nemt lave andre mønstre som fx på billedet herunder, hvor mønsteret danner små firkanter. Vælger du et andet mønster, skal du bruge et andet antal øskner og wirelåse. Her er brugt 20 øskner og 4 wirelåse.

Plantekassen er bygget, så den præcis kan rumme en murerbalje. Kassens sidebrædder samles i fer og not. På sidernes øverste bræt skal du save feren af, så du kan sætte kantlisterne på plads. Skær kantlisterne på 45 grader i hjørnerne, så du får en pæn samling. Monter til slut rammen til espalieret på kassen. Husk at save ud i rammens ben til "kantlisterne". Klatretrådene er wire sat fast i øskner. I bunden er monteret hjul, så kassen er let at flytte.

DET HAR VI BRUGT

TIL EN PLANTEKASSE MED ESPALIER, HØJDE 165 CM

25 x 100 mm lærketræ:

- 2 bundbrædder (A) a 72 cm
- 3 bundbrædder (B) a 42 cm

25 x 125 mm lærk:

- 6 sidebrædder (C) a 72 cm
- 6 sidebrædder (D) a 47 cm

25 x 50 mm lærk:

- 2 kantlister (E) a 82 cm
- 2 kantlister (F) a 52 cm

15 x 100 mm lærk flækkes til 55 mm og 40 mm liste:

- 4 hjørnelister (G) a 30 cm
- 4 hjørnelister (H) a 30 cm

25 x 50 mm lærk:

- 2 espalierlister (K) a 155 cm

- 2 espalierlister (L) a 77 cm
- 2 espalierlister (M) a 87 cm
- 2 espalierlister (N) a 55 cm
- 2 espalierlister (P) a 90 cm

Desuden:

- 1 firkantet murerbalje, 90 liter, 27,5 x 42 x 72 cm
- 2 hjul, 75 mm, med faste monteringsplader (byggeøjde 100 mm)
- 2 hjul, 75 mm, drejbare med lås (byggeøjde 100 mm)
- 4 x 40 mm rustfri skruer
- 4 x 60 mm rustfri skruer
- 12 galvaniserede øskner
- Ca. 7 meter wire, 4 mm nylonforhudet
- 12 wirelåse (4 mm)
- PU-lim, vandfast
- Lærketræsolie

Pris: Cirka 600 kroner

Plantetips

Da ideen bag espalieret er, at det skal beskytte mod vinden, skal du sørge for at plante en klatreplante. Efterhånden som den vokser til, vil den dække espalieret og sørge for læ – og privatliv – på den åbne terrasse.

Derudover kan du vælge planter, der vokser den anden vej – nemlig nedad. Hængende planter vil vokse ud over kanten og dække både det øverste af murerbaljen og plantekassen. Så det er et godt valg, hvis du foretrækker et grønt og frodigt miljø.

Det er vigtigt at forsyne baljen med dræningshuller, inden du planter den til. Det er de færreste planter, der bryder sig om, at rødderne står konstant i vand. 10 mm huller i hver langside af baljens bund er fint.

Dræn i bunden er også en god idé, selv om du har boret huller i baljen. Læg et lag potteskår, småsten eller lecaugler i bunden. Drænet hindrer, at jorden bliver sur. Fyld kassen op med god plantejord, og plant den til.

FLORTE KLATREPLANTER

Her har du forslag til klatreplanter, der vil egne sig til espalier:

- Kaprifolie
- Klematis
- Klatrerose
- Klatrehortensia
- Brombær